



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.20.3.2023

Pan
insp. Waldemar Dobrychłop
Komendant Powiatowy Policji
w Szamotułach
ul. Polna 3
64-500 Szamotuły

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/029 – Funkcjonowanie posterunków Policji

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Szamotułach, ul. Polna 3 ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	1. Sławomir Dziupiński, Komendant Powiatowy Policji w Szamotułach od 18 marca 2014 r. do 24 lutego 2023 r. 2. Waldemar Dobrychłop, Komendant Powiatowy Policji w Szamotułach od 25 lutego 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja posterunku Policji oraz zapewnienie warunków służby policjantów i przyjmowania interesantów. 2. Realizacja zadań służby prewencyjnej i kryminalnej w posterunku Policji. 3. Nadzór KPP nad funkcjonowaniem posterunków policji.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2016 r. – 30 czerwca 2023 r. oraz dowody wytworzone przed i po tym czasie związane z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Andrzej Milewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/117/2023 z 7 lipca 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Komenda albo KPP.

² Dz. U. 2022 r., poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna Faktyczne utworzenie Posterunku Policji w Obrzycku⁴ sprowadzało się de facto do zmiany nazwy jednostki organizacyjnej Policji, która nieprzerwanie – pod różnymi nazwami – istniała w Obrzycku od okresu międzywojennego. Działania poprzedzające utworzenie Posterunku były nierzetelne, tj. nierzetelnie sporządzono analizy zasadności jego utworzenia oraz brak było uprzednich konsultacji z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego w tym przedmiocie. Uzyskano wsparcie finansowe od gmin, co przyczyniło się do zwiększenia potencjału PP, jednak obsada kadrowa dzielnicowych po utworzeniu Posterunku uległa zmniejszeniu o 25%, co nie sprzyjało jego optymalnemu funkcjonowaniu. W budynku Posterunku dokonano remontów poprawiających znacząco warunki pracy funkcjonariuszy, jednak nie wszystkie modernizacje zrealizowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu⁵ odpowiadały standardom określonym w wytycznych Komendy Głównej Policji⁶. Ponadto, część pomieszczeń na parterze budynku, który stanowił własność Policji, była wykorzystywana jedynie w ograniczonym zakresie przez ponad 33 lata, tj. niegospodarnie. Funkcjonujący w PP zespół ds. kryminalnych przez 963 dni nie miał uzupełnionego wakatu, co nie sprzyjało prawidłowej realizacji zadań PP w tym zakresie. Ponadto, służba funkcjonariuszy w ww. zespole nie była poprzedzona doświadczeniem w służbie kryminalnej, a ich uprzedni staż w Policji nie przekraczał trzech lat. KPP zgłaszała zapotrzebowania na szkolenia m.in. funkcjonariuszy PP, jednak z przyczyn od niej niezależnych, były one realizowane w ograniczonym zakresie. Mieszkańcy gmin objętych właściwością miejscową PP mieli dostęp do niezbędnych informacji o Posterunku. Funkcjonariusze realizowali swoje zadania współpracując ze społecznością lokalną, informowali o stwierdzonych zagrożeniach i sposobach ich minimalizacji, aktywnie współpracowali z organami samorządu terytorialnego.

Kierownik Posterunku skutecznie zabiegał o współpracę z innymi służbami realizującymi swoje zadania na terenie Posterunku. Średni czasu reakcji na zdarzenie po utworzeniu Posterunku wydłużył się, jednak mniej niż proporcjonalnie do – znaczącego – wzrostu liczby obsługiwanych przez PP zdarzeń. Rzetelnie planowano grafiki służb dzielnicowych oraz ewidencjonowano obsługiwane zdarzenia w systemach informatycznych Policji.

Sprawowano rzetelny nadzór nad Posterunkiem. Dla realizowania nadzoru na bieżąco korzystano z danych znajdujących się w biuletynach opracowywanych na poziomie KWP. Podejmowano działania zmierzające do uzupełnienia braków etatowych. Skargi, które wpłynęły w okresie objętym kontrolą zostały zarejestrowane w rzetelnie prowadzonym rejestrze.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Posterunek albo PP.

⁵ Dalej: KWP.

⁶ Dalej: KGP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja posterunku Policji oraz zapewnienie warunków służby policjantów i przyjmowania interesantów.

Opis stanu faktycznego

1.1. Posterunek był właściwy miejscowo dla trzech jednostek samorządu terytorialnego⁸: Miasta Obrzycko, Gminy Obrzycko oraz Miasta i Gminy Ostroróg. Przed jego utworzeniem, w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 14 grudnia 2008 r.⁹, na tym terenie znajdowały się następujące jednostki organizacyjne Policji:

- Rewir Dzielnicowych w Obrzycku; w jego skład wchodziły dwa etaty funkcjonariuszy prewencji – dzielnicowi oraz kierownik Rewiru, a jednostka ta była właściwa dla dwóch jednostek samorządowych: Gmina Obrzycko i Miasto Obrzycko,
- Rewir Dzielnicowych w Ostrorogu z tożsamą obsadą etatową, który swoim zasięgiem obejmował tylko jedną jednostkę samorządową – Miasto i Gminę Ostroróg.

Łącznie, teren trzech ww. jst był obsługiwany przez czterech funkcjonariuszy Policji, którzy realizowali zadania dzielnicowych.

Od 15 grudnia 2008 r., na mocy rozkazu organizacyjnego Komendanta KPP¹⁰, dokonano reorganizacji Rewirów Dzielnicowych w Ostrorogu i Obrzycku. Zlikwidowano Rewir Dzielnicowych w Ostrorogu i utworzono Zespół Dzielnicowych w Ostrorogu, funkcjonujący w strukturze Rewiru Dzielnicowych w Obrzycku. Zmiana ta, zgodnie z uzasadnieniem rozkazu, zmierzała w kierunku racjonalizacji stanu zatrudnienia w jednostkach Policji i pozwoliła na likwidację stanowiska kierownika Rewiru w Ostrorogu. Ostatecznie, Rewir Dzielnicowych w Obrzycku wraz z Zespołem Dzielnicowych w Ostrorogu liczył cztery etaty dzielnicowych oraz etat jednego kierownika połączonych Rewirów.

(akta kontroli: str. 6-13)

Komendant KPP w piśmie z 7 czerwca 2017 r. zwrócił się do KWP z wnioskiem o utworzenie Posterunku w miejsce Rewiru Dzielnicowych w Obrzycku. Została sporządzona analiza „w zakresie zasadności utworzenia Posterunku Policji obejmującego swym zasięgiem miasto i gminę Ostroróg, miasto Obrzycko i gminę Obrzycko”¹¹. Komendant KPP przeprowadził analizę stanu bezpieczeństwa na terenie ww. trzech gmin za lata 2014-2016, przy czym informacje w niej ujęte pochodziły z danych ewidencyjnych Policji. Analiza nie zawierała jednak niektórych elementów wymienionych w piśmie Zastępcy Komendanta Głównego Policji z 31 maja 2016 r.¹² skierowanym do komendantów Komend Wojewódzkich Policji i Komendanta Stołecznego Policji w sprawie działań w sytuacji otrzymania wniosku o

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: jst.

⁹ Rozkaz organizacyjny Komendanta KPP nr 2/03 z 25 listopada 2003 r.

¹⁰ Nr 9/08 z 15 listopada 2008 r.

¹¹ Z informacji znajdujących się na stronie <https://archiwum.mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/16808,Kolejne-cztery-posterunki-Policji-odtworzone-w-Wielkopolsce.html> wynika, że PP został odtworzony. Podobna informacja znajdowała się na stronie: <https://poznan.uw.gov.pl/wydarzenia-archiwalne/kolejne-cztery-posterunki-policji-odtworzone-w-wielkopolsce>.

¹² Znak: EP-686/2016.

utworzenie (odtworzenie) posterunku Policji, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 16-18, 502-503)

Z treści przygotowanej analizy dotyczącej utworzenia Posterunku wynikało, że na terenie Rewiru Dzielnicowych w Obrzycku wartości związane z przestępstwami i wykroczeniami w latach 2014-2016 spadały, tj.:

- łączna liczba prowadzonych postępowań wyjaśniających o wykroczenia¹³ w 2016 r. w stosunku do 2014 r. spadła o 44,7%,
- łączna liczba przestępstw kryminalnych¹⁴ w 2016 r. w stosunku do 2014 r. spadła o 18,1%,
- łączna liczba przestępstw dotyczących kierowania pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości w 2016 r. w stosunku do 2015 r. spadła o 18,5%¹⁵.

W ww. analizie nie przedstawiono stanowiska dotyczącego spadającej liczby przestępstw i postępowań wyjaśniających, o wykroczenia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Komendant KPP uzyskał pozytywną opinię od Wójta Gminy Obrzycko, Burmistrza Obrzycka i Burmistrza Miasta i Gminy w Ostrorogu co do zmian organizacyjnych związanych z mianowaniem kierownika utworzonego PP, co było zgodne z art. 8a ust. 2 ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji¹⁶. Nie przeprowadzono natomiast konsultacji z przedstawicielami samorządu terytorialnego – władzami gmin w zakresie samego utworzenia PP, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 19-23, 28-30)

Burmistrz Miasta i Gminy w Ostrorogu¹⁷ w zakresie utworzenia PP podał, że: *do naszego urzędu nie wpływały w tym zakresie pisemne wnioski, prośby i petycje od naszych mieszkańców. W piśmie ujęto jednocześnie, że na teren Miasta i Gminy Ostroróg przydzielony jest jeden dzielnicowy i jest to, według burmistrza, obsada niewystarczająca. Potwierdza to również treść protokołu z 21 lutego 2023 r. z posiedzenia wspólnego komisji Rady Miejskiej¹⁸, gdzie radni sygnalizowali zmniejszenie liczby dzielnicowych z dwóch do jednego. Z kolei Burmistrz Miasta Obrzycko¹⁹ wyjaśnił, że: w okresie międzywojennym w Obrzycku istniał posterunek Policji Państwowej. W czasie PRL funkcjonował tu Posterunek MO, przekształcony na początku lat 90-tych w Posterunek Policji Lokalnej, który z kolei zmienił później nazwę na Posterunek Policji, Rewir Dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach (dla Miasta Obrzycko, Gminy Obrzycko oraz Miasta i Gminy Ostroróg), a w końcu w 2017 r. ponownie przyjął nazwę Posterunku Policji. Zachowano w tym czasie ciągłość funkcjonowania jednostki, dlatego też nie było*

¹³ Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu; art. 43 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165, ze zm.); mieniu – art. 119 i 124 ustawy z 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, ze zm.); bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji oraz inne.

¹⁴ Kradzież mienia, kradzież z włamaniem, uszkodzenia mienia, bójka i pobicie, rozbój i wymuszenie rozbójnicze, uszkodzenie ciała, kradzież pojazdu.

¹⁵ Liczba tych przestępstw w 2016 r. wzrosła w stosunku do 2014 r. o 9%. W 2014 r. liczba tych przestępstw wynosiła 20; w 2015 r.: 27; w 2016 r.: 22.

¹⁶ Dz. U. 2023 r. poz. 171, ze zm., dalej: ustawa o Policji.

¹⁷ Odpowiedź na pytanie NIK – pismo z 28 lipca 2023 r. znak: ROP.0124.20.2023, pozyskane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

¹⁸ Protokół ze wspólnego posiedzenia Komisji Ładu Przestrzennego, Porządku Publicznego i Ochrony Środowiska i Komisji Gospodarki, Rolnictwa, Finansów i Budżetu.

¹⁹ Odpowiedź na pytanie NIK – pismo z 25 lipca 2023 r. pozyskane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

potrzeby zabiegania o utworzenie PP, gdyż taki de facto (tylko pod inną nazwą i z nieco innym zakresem działania) w Obrzycku funkcjonował. Ponieważ jednostka policyjna w Obrzycku istniała, do Urzędu Miasta oraz Rady Miasta Obrzycko nie docierała korespondencja od mieszkańców dotycząca utworzenia w mieście posterunku Policji. Brak też było informacji odnośnie do wnioskowania na temat wzmocnienia obsady kadrowej istniejącej jednostki. Kwestia utworzenia PP w Obrzycku z powodów wyżej opisanych nie była przedmiotem narad, dyskusji itp. w Urzędzie Miasta oraz Rady Miasta. Natomiast sprawa ewentualnego wzmocnienia sytuacji kadrowej mogła być przedmiotem rozmów w ramach działań komisji Rady Miasta, ale te nie były protokołowane. Wójt Gminy Obrzycko²⁰ wyjaśniła, że „władze samorządowe Gminy Obrzycko nie zabiegały o utworzenie PP w Obrzycku. Przed 2017 r. do Urzędu (...) nie wpływały wnioski i petycje mieszkańców o utworzenie PP w Obrzycku.”

(akta kontroli: str. 94, 98, 206-208, 212)

1.2. W analizie dotyczącej zasadności utworzenia Posterunku, Komendant KPP wskazał, że struktura kadrowa tworzonego PP będzie składać się z siedmiu etatów: jeden etat kierownika PP, zespół ds. prewencji – cztery etaty, zespół ds. kryminalnych – dwa etaty. Komendant zaproponował, by zespół ds. kryminalnych został zasilony dwoma etatami pozyskanymi z KWP. Pismem z 8 sierpnia 2017 r. KPP została poinformowana, że Komendant KWP akceptuje koncepcję utworzenia PP, ale w ramach etatów własnych Komendy²¹. Komendant KPP pismem z 8 września 2017 r. poinformował Komendanta KWP, że nie ma możliwości utworzenia zespołu ds. kryminalnych w ramach PP z uwagi na braki etatowe. Rozkazem organizacyjnym nr 2 /17 z dnia 9 października 2017 r. KPP w sprawie zmian organizacyjno-etatowych, zlikwidowano Rewir Dzielnicowych w Obrzycku o stanie etatowym 5,5 etatu²² i utworzono Posterunek o stanie etatowym pięć stanowisk policyjnych w korpusie aspirantów Policji. W jego skład wchodził jeden etat – kierownik PP oraz cztery etaty – zespół ds. prewencji. Z uzasadnienia rozkazu wynikało, że w zakresie służby kryminalnej postępowania z terenu PP będą prowadzone przez funkcjonariuszy wydziału kryminalnego KPP. Rozkaz wszedł w życie z dniem 10 listopada 2017 r. Rozkazem organizacyjnym nr 3/17 z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie zmian organizacyjno-etatowych utworzono zespół kryminalny w ramach PP, który składał się z dwóch etatów pochodzących z rezerwy etatowej Komendanta Głównego Policji²³. Rozkaz wszedł w życie z dniem 20 listopada 2017 r.

(akta kontroli: str. 24, 34-40)

1.3. Wraz z utworzeniem Posterunku został zmieniony regulamin organizacyjny Komendy z 11 września 2012 r. Pierwszą zmianę Komendant KPP wprowadził 9 października 2017 r. i wynikało z niej utworzenie PP, od 10 listopada 2017 r. Kolejną zmianą z 10 stycznia 2018 r. wprowadzono postanowienia o powstaniu zespołu ds. kryminalnych funkcjonującego w ramach PP. Zmiana weszła w życie z dniem podpisania (9 października 2018 r.), z mocą obowiązywania od 20 listopada 2017 r. Ww. zmiany w regulaminie organizacyjnym zostały zatwierdzone przez Komendanta KWP. Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Komendanta KPP, *tutejsza jednostka nie dysponuje projektami regulaminów odzwierciedlającymi proces konsultacyjny przy tworzeniu zmian do regulaminu.*

²⁰ Odpowiedź na pytanie NIK – pismo z 25 lipca 2023 r. pozyskane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

²¹ Pismo podpisane przez Zastępcę Naczelnika Wydziału Kadr i Szkolenia KWP.

²² 0,5 etatu – pracownik gospodarczy.

²³ Dalej: Komendant Główny.

(akta kontroli: str. 34-40)

W dniu 20 maja 2019 r. został podpisany przez Kierownika PP i zatwierdzony przez Komendanta KPP „Szczegółowy zakres działania Posterunku Policji w Obrzycku Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach”, który jednak nie był na bieżąco aktualizowany, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 48-90)

1.4. W okresie objętym kontrolą w ramach KPP nastąpiła jedna zmiana organizacyjna związana z posterunkami Policji, która dotyczyła utworzenia PP w Obrzycku – nie utworzono, ani nie zlikwidowano innych posterunków Policji.

(akta kontroli: str. 225)

1.5. We wniosku z 7 czerwca 2016 r. o utworzeniu Posterunku, Komendant KPP podał m.in., że: *powyższe zmiany spowodują skutki finansowe związane z utworzeniem dwóch stanowisk w ramach zespołu ds. kryminalnych*. Określono również grupy zaszerogowania, mnożnik i wartość uposażenia zasadniczego. Pozwalało to oszacować skutki finansowe w zakresie zmian kadrowych. We wniosku Komendant KPP nie wskazywał na inne koszty, np. związane z modernizacją budynku znajdującego się w Obrzycku. Komenda nie posiadała w zakresie swoich zadań obowiązków związanych z inwestycjami i remontami budynków Policji. Wszystkie te zadania realizowała KWP.

(akta kontroli: str. 19-23)

1.6. KPP otrzymała wsparcie finansowe ze strony Miasta i Gminy w Ostrogu w wysokości 5 tys. zł na kompleksowy remont budynku PP²⁴. O pomoc w tym zakresie zwrócił się Komendant KPP pismem z 8 czerwca 2017 r. Ponadto, 21 lutego 2023 r. w posiedzeniu Komisji Ładu Przestrzennego, Porządku Publicznego i Ochrony Środowiska i Komisji Gospodarki, Rolnictwa, Finansów i Budżetu brał udział kierownik PP, który zwrócił się o pomoc w dofinansowaniu zakupu nowego radiowozu. Zawniosowana kwota wsparcia to 33 tys. zł. Z kolei Burmistrz Miasta Obrzycko wyjaśnił, że przekazano KPP kwotę 2,5 tys. zł na zakup sprzętu komputerowego dla PP²⁵. Podpisano również porozumienie dotyczące dofinansowania remontu budynku Posterunku w wysokości 5 tys. zł. Gmina Obrzycko nie ponosiła kosztów związanych z utworzeniem i wyposażeniem PP w sprzęt.

(akta kontroli: str. 94, 98, 197-199, 212, 216, 862-863)

1.7. W KPP nie szacowano kosztów wynikających z konieczności modernizacji budynku PP. Wynikało to z braku komórek organizacyjnych realizujących tego typu zadania. Poniesione przed utworzeniem Posterunku przez KWP koszty termomodernizacji budynku wyniosły 150 tys. zł, a koszty modernizacji pomieszczeń biurowych 84,8 tys. zł. Dodatkowo, w 2022 r. zrealizowano remont centralnego ogrzewania, którego koszt wyniósł 109,4 tys. zł. Modernizacja dotyczyła wymiany kotła do ogrzewania oraz instalacji wraz z kaloryferami. Remont instalacji centralnego ogrzewania nie był konsultowany z funkcjonariuszami PP. Był realizowany i nadzorowany przez KWP. Z treści notatki służbowej z 15 września 2022 r. sporządzonej przez pracownika KWP wynikały szacunki związane z wyborem źródła ogrzewania, porównanie cen materiałów i robocizny. Rozważano różne źródła ogrzewania, ostatecznie wybrano ogrzewanie kotłem zasilanym

²⁴ Uchwała Rady Miejskiej w Ostrogu Nr XXXV/303/2017 z 26 czerwca 2017 r.

²⁵ Uchwała Rady Miasta Obrzycko Nr XXIX/130/2017 z 20 września 2017 r.

energią elektryczną. Łączne koszty eksploatacji budynku Posterunku za miesiące styczeń i maj²⁶ 2018 r. wyniosły 3,7 tys. zł, natomiast koszty eksploatacji za te same miesiące roku 2023 r. (po remoncie centralnego ogrzewania) wyniosły 3,2 tys. zł. Zmniejszenie kosztów wynikało z rezygnacji z zatrudnienia palacza, pomimo wzrostu kosztu energii elektrycznej, którą ogrzewano budynek Posterunku.

(akta kontroli: str. 19-23, 512-532, 226-227)

1.8. Na elewacji budynku Posterunku przy ul. Prusa 7 w Obrzycku, na wysokości I piętra obiektu znajdowały się dobrze widoczne oznaczenia: napis „POLICJA” i logo Policji – ośmioramienna gwiazda. Obok wejścia do budynku znajdowało się godło oraz czerwona tablica z napisem „POSTERUNEK POLICJI w Obrzycku”. Przy wejściu do budynku była tablica informacyjna, która zawierała dane kontaktowe Policji dla mieszkańców. Elewacja budynku była po widocznym remoncie – termomodernizacji. Przed PP znajdowały się miejsca parkingowe. Stwierdzono braki techniczne i użytkowe w wyposażeniu budynku Posterunku, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pomieszczenia biurowe dla funkcjonariuszy znajdowały się na I piętrze budynku. Były one wyremontowane i wyposażone w meble biurowe, sprzęt komputerowy, aparaty telefoniczne stacjonarne. Pomieszczenia funkcjonariuszy nie były wyposażone w monitoring i przycisk przeciwnapadowy. Posterunek posiadał jedno wspólne urządzenie wielofunkcyjne – skaner, ksero i drukarka. Na I piętrze znajdowała się jedna łazienka wspólna dla funkcjonariuszy oraz interesantów.

Posterunek posiadał dwa samochody służbowe: oznakowany i nieoznakowany. Pojazdy były wyposażone w radiostacje, posiadały zamontowane na dachu sygnalizatory świetlne oraz sygnalizatory dźwiękowe²⁷. W samochodach była m.in. apteczka, młotek do wybijania szyb i przecinania pasów w pojazdach. Na wyposażeniu PP był aparat fotograficzny cyfrowy, alkomat do pomiaru stężenia alkoholu etylowego w wydychanym powietrzu. Alkomat nie był własnością Policji, a został użyty przez Miasto Obrzycko – podpisano stosowną umowę. Funkcjonariusze Posterunku dysponowali również urządzeniem do pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Na wyposażeniu PP nie było dyktafonu, kamery, urządzenia do badania obecności narkotyków w ślinie oraz kolczatki. Taki sprzęt był dostępny w KPP. Funkcjonariusze PP nie posiadali znaków do zabezpieczenia wypadku drogowego – dysponowali taśmami ostrzegawczymi z napisem POLICJA. Posterunek nie dysponował również urządzeniami do kontroli prędkości pojazdów.

(akta kontroli: str. 441-485, 536-545)

Kierownik Posterunku prowadził następujące rejestry i ewidencje:

- rejestr papierowy spraw przydzielonych policjantowi Posterunku, w którym Kierownik wpisywał wpływającą korespondencję i dekretował na konkretnego funkcjonariusza PP,
- książkę służby w patrolach, obchodach i na Posterunku. Ewidencja ta miała postać elektroniczną i zawierała dane dotyczące służby, realizowanych zadań przez poszczególnych funkcjonariuszy w danym dniu i wynikały z aplikacji *System Wspomagania Dowodzenia Policji*²⁸,
- książkę odpraw do służby (forma papierowa), w której rejestrowane były odprawy z dzielnicowymi przeprowadzane średnio raz w miesiącu. Poza tą ewidencją, każda, codzienna odprawa do służby była rejestrowana w aplikacji SWD. Z

²⁶ Dobór celowy miesięcy w celu porównania kosztów eksploatacji.

²⁷ W samochodzie nieoznakowanym Policji, czyli bez sygnalizatorów świetlnych na stałe zamontowanych na dachu i bez kolorów lakieru charakterystycznych dla pojazdów Policji, była możliwość doraźnego montażu sygnalizatora świetlnego na dach.

²⁸ Dalej: SWD.

danych zawartych w aplikacji wynikało jakie zadania i jakiemu funkcjonariuszowi powierzono w konkretnym dniu,

- grafik służby w postaci papierowej. Dla każdego funkcjonariusza na nadchodzący miesiąc, oddzielnie na każdy dzień był ustalany grafik służby przez Kierownika PP. Grafik zawierał informacje między innymi w jakim rejonie oraz w jakich godzinach dany funkcjonariusz pełnił służbę. Uzupełniony grafik przekazywany był do Komendanta KPP, który akceptował jego treść. Jeżeli Komendant zaakceptował treść grafiku w formie papierowej, wówczas Kierownik PP wprowadzał dane z grafiku do SWD (dane Policjantów, godziny służby w konkretnych dniach, itp.). W SWD możliwe było sprawdzenie stanu planowanej służby w danym miesiącu, stanu zatwierdzonego i rzeczywistego stanu służby. Stan rzeczywisty wskazywał jak faktycznie przebiegała służba danego funkcjonariusza w określonym dniu – mogła być różna od zaplanowanej z uwagi na np. absencję chorobową albo inne zadania. Na podstawie danych wprowadzonych do SWD z grafiku służby, Kierownik PP tworzył, tzw. dyslokację służby, czyli konkretnie ustalał w tej aplikacji kto i gdzie oraz w jakim czasie (godzinach) pełnił służbę. Z okazanej w trakcie oględzin²⁹ zakładki w SWD wynikało również, jakim sprzętem dysponował dany funkcjonariusz przydzielony do wykonywania zadań w terenie. Z kolei, posiadany przez danego funkcjonariusza terminal przenośny wskazywał po dokonaniu wpisów, jakie konkretne zadanie zrealizował ten funkcjonariusz. Zadanie to było widoczne w SWD dla kierownika PP po zalogowaniu się,
- ewidencję wyników pracy policjantów posterunku Policji, z której dane były wpisywane do aplikacji *System Elektronicznej Sprawozdawczości Policji*³⁰ przez funkcjonariuszy Posterunku, a pochodziły z ich notatników służbowych. Kierownik PP zatwierdzał wprowadzone dane w aplikacji SESPól, mógł je wcześniej korygować i konfrontować z okazanym przez danego funkcjonariusza notatnikiem,
- rejestr przyjęć interesantów w sprawach uwag i wniosków dotyczących pracy policjantów posterunku Policji (prowadzony w formie papierowej).

Poza ww. ewidencjami i rejestrami, na Posterunku prowadzono jeszcze 15 innych rejestrów, nad którymi nadzór sprawował Kierownik PP, tj.: 1) rejestr mandatów³¹; 2) książka doręczeń przesyłek miejscowych³²; 3) rejestr korespondencji wychodzącej z Posterunku do sądów i prokuratury na terenie Szamotuł; 4) rejestr elektroniczny korespondencji wychodzącej z Posterunku do urzędów, organizacji, osób fizycznych za pośrednictwem Poczty Polskiej; 5) książka nadzoru nad służbą dzielnicowych³³; 6) książka nadzoru nad bronią palną³⁴; 7) rejestr pomocy udzielanej komornikom (forma papierowa)³⁵; 8) rejestr kart MRD³⁶; 9) książka ewidencji sprzętu będącego na stanie PP³⁷; 10) książka dyspozytora³⁸; 11) ewidencja kluczy³⁹; 12)

²⁹ Przeprowadzone 9 sierpnia 2023 r.

³⁰ Dalej: SESPól.

³¹ Prowadzony w formie papierowej.

³² Służąca do rejestracji przesyłek kierowanych do Komendy oraz KWP (forma papierowa).

³³ Wpisywane były w niej informacje z kontroli funkcjonariuszy, którą doraźnie realizował Kierownik PP (forma papierowa).

³⁴ Wpisy dotyczyły bieżącego stanu broni palnej, sprawdzano stan wizualny, amunicję – realizował to zadanie Kierownik PP (forma papierowa).

³⁵ Wpisy dotyczyły pomocy świadczonej przez Policjantów z Posterunku komornikom przy realizacji przez nich czynności egzekucyjnych.

³⁶ Wpisy dotyczyły nałożonych punktów karnych za wykroczenia drogowe (forma papierowa).

³⁷ Wpisy dotyczyły odbioru, poboru sprzętu przez danego funkcjonariusza z Posterunku.

³⁸ Wpisy dotyczyły pobieranych radiowozów przez funkcjonariuszów (data, godzina, nr rejestracyjny, dane funkcjonariusza, który pobierał pojazd, przebieg pojazdu w km, miejsce do którego udaje się funkcjonariusz) – forma papierowa.

³⁹ Wpisy dotyczyły odbioru kluczy do PP (forma papierowa).

rejestr notatników służbowych⁴⁰; 13) rejestr czynności jednorazowych⁴¹; 14) książka kontroli zewnętrznej⁴²; 15) rejestr wykroczeń⁴³.

Funkcjonariusze Posterunku byli wyposażeni w następujący sprzęt osobisty: mundur służbowy, legitymację służbową z numerem funkcjonariusza, pas z bronią krótką w kaburze, kajdanki, gaz, pałka służbowa typu Tonfa, latarkę, notatnik służbowy, mandatownik, telefon komórkowy, terminal mobilny.

W trakcie oględzin Posterunku⁴⁴ stwierdzono, że służbę wykonywali:

- na miejscu, w budynku Posterunku: kierownik PP,
- w terenie: patrol w skład którego wchodziło dwóch funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę obchodową od godz. 7.00 do 15.00 w trzech rejonach 9, 10, 11, czyli Obrzycko Miasto, Obrzycko Gmina oraz Miasto i Gmina Ostroróg.

Funkcjonariusze w tym dniu otrzymali do realizacji zadania stałe, tj.:

- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców,
- kontrola obiektów handlowych pod kątem włamań,
- eliminowanie nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego,
- kontrola pojazdów, osób i bagażu z uwagą na osoby dokonujące włamań i kradzieży,
- ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych,
- kontrola miejsc zagrożonych grupowaniem się nieletnich – parki, sklepy,
- wykrywanie sprawców czynów karalnych, a także zapobieganie i zwalczanie demoralizacji w stosunku do osób nieletnich.

Funkcjonariusze w tym dniu realizowali również zadania doraźne:

- prowadzenie rozpoznania osobowego w przedmiocie „dopalaczy”,
- zwrócenie szczególnej uwagi na nieletnich pod kątem zagrożenia demoralizacją i podejrzenia popełnienia czynów karalnych,
- zagadnienia dotyczące handlu ludźmi w kontekście wojny,
- w związku z zagrożeniem terrorystycznym, zwrócenie szczególnej uwagi na osoby i pojazdy podejrzane w rejonie obiektów użyteczności publicznej,
- kontrola parkingów z uwagą na osoby i pojazdy, podejrzane pod kątem kradzieży,
- kontrola pojazdów pod kątem bezpieczeństwa Państwa.

Poza pomieszczeniami biurowymi, z których korzystali funkcjonariusze, a które zostały wyremontowane, na I piętrze budynku znajdowały się jeszcze pomieszczenia, których nie poddano remontowi. Były to dwa pomieszczenia, pierwotnie zaprojektowane dla osób tymczasowo aresztowanych o pow. 6,47 m kw. i 14,38 m kw. W pierwszym z nich zainstalowano serwery i urządzenia UPS⁴⁵ – do podtrzymywania zasilania w urządzeniach informatycznych Posterunku, w drugim były przechowywane środki czystości oraz papier do drukarki. Remontowi nie poddano korytarza o pow. 10,39 m kw. i łazienki o pow. 2,44 m kw. Łącznie remontem nie objęto 24,3% powierzchni użytkowej budynku Posterunku na I piętrze. Na parterze remontem objęto klatkę schodową oraz garaż dwustanowiskowy znajdujący się w bryle budynku. Remontem nie objęto pozostałych pomieszczeń o

⁴⁰ Rejestrowane było wydanie nowego notatnika służbowego dla funkcjonariusza.

⁴¹ Rejestrowane były czynności związane z doprowadzeniem danej osoby.

⁴² Rejestrowane były kontrole realizowane w PP przez osoby z KPP lub Komendy Wojewódzkiej w Poznaniu.

⁴³ Był prowadzony w formie papierowej i elektronicznej.

⁴⁴ Oględziny dnia 9 sierpnia 2023 r.

⁴⁵ Ang. Uninterruptible Power Supply, czyli nieprzerwane dostarczanie energii.

pow. 84,98 m kw., co stanowiło 58,3% powierzchni użytkowej parteru, w tym pokoju do ćwiczeń sportowych funkcjonariuszy o pow. 15,71 m kw. Z treści wyjaśnień byłego pracownika KPP zatrudnionego od początku istnienia budynku Policji w Obrzycku w charakterze palacza wynikało, że obiekt powstał ok. 1981 r. *Budynek był większy niż standardowy Posterunek, a to z uwagi na planowaną budowę w bliskim sąsiedztwie elektrowni atomowej w Klempiczu.* Pierwotnie, na parterze znajdował się Gminny Sztab Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej⁴⁶, a pomieszczenia na I piętrze zajmowała Milicja Obywatelska. W 1989 r. Sztab ORMO został zlikwidowany⁴⁷, a pomieszczenia na I piętrze zajmowali funkcjonariusze Policji. Pomieszczenia na parterze – poza garażem, salą ćwiczeń funkcjonariuszy, kotłownią wraz ze składem węgla były wykorzystywane w ograniczonym zakresie przez okres ponad 33 lat, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli: str. 441-485, 533, 536-545, 600-601)

Obok wejścia do budynku PP, po prawej stronie, znajdowała się tablica (gablota) na której umieszczono informacje o godzinach i dniach przyjęć interesantów przez kierownika Posterunku, nr telefonów do PP, imiona i nazwiska dzielnicowych i ich nr telefonów komórkowych oraz informacja jaki rejon obsługuje dany dzielnicowy (wymieniono nazwę rejonu i przypisaną tej jednostce gminę). Podany był również nr telefonu do KPP w Szamotułach oraz adres mailowy do KPP. Na stronie internetowej KPP w Szamotułach ujęto dane dotyczące funkcjonariuszy, którzy realizowali zadania dzielnicowych w PP Obrzycku, ich nr telefonów oraz szczegółowo nazwy ulic i miejscowości znajdujących się w obrębie poszczególnych rewirów.

(akta kontroli: str. 492-496, 441-446, 476)

1.9. Brak było dokumentacji wskazującej, że przed utworzeniem PP przeprowadzono analizę w zakresie potrzeb kadrowych dla samego tworzonego Posterunku oraz dla całej KPP. Po utworzeniu Posterunku 10 listopada 2017 r. istniały trzy nieobsadzone etaty: dwa w zespole ds. kryminalnych – pierwszy z nich został obsadzony w lutym 2018 r. Drugi z nich obsadzono natomiast dopiero w lipcu 2020 r., co oznacza, że ww. etat w zespole ds. kryminalnych nie był obsadzony przez okres 963 dni. Wolny etat w zespole dzielnicowych został z kolei uzupełniony w lutym 2018 r. W kolejnych latach objętych kontrolą wakaty pojawiły się: przez okres miesiąca stycznia 2020 r. oraz od czerwca 2023 r. w zespole dzielnicowych.

NIK wskazuje, że długotrwałe nieobsadzenie wolnego etatu w zespole ds. kryminalnych Posterunku w okresie od jego powstania – 10 listopada 2017 r. do 30 czerwca 2020 r. skutkowało tym, że faktyczna struktura organizacyjna Posterunku nie była w pełni adekwatna do powierzonych mu w tym zakresie zadań, co w konsekwencji nie sprzyjało ich należytej realizacji. Za realizację zadań zespołu ds. kryminalnych była odpowiedzialna Komenda, tj. w związku z wakatem, sprawy były prowadzone przez funkcjonariuszy spoza Posterunku.

Zarządzeniem organizacyjnym nr 3/2020 z 29 maja 2020 r. Komendanta KWP zobowiązano KPP do sporządzenia rozkazu i przekazania jednego etatu, konkretnie starszego dzielnicowego ze stanu Komendy. Z uzasadnienia ww. zarządzenia wynikało, że „powyższa zmiana wynika z decyzji Komendanta Głównego, mającej na celu m.in. kontynuację rozpoczętego w 2016 r. długofalowego procesu wzmocnienia etatowego odtwarzanych i tworzonych posterunków Policji”.

⁴⁶ Dalej: ORMO.

⁴⁷ ORMO została zlikwidowana na mocy ustawy z 23 listopada 1989 r. o rozwiązaniu Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej (Dz. U. Nr 64, poz. 388), ustawa weszła w życie z dniem 11 grudnia 1989 r.

Komendant wydał rozkaz organizacyjny nr 1/20 z 29 maja 2020 r. zgodnie z którym wyłączono stanowisko etatowe starszego dzielnicowego z Posterunku.

NIK wskazuje, że zmniejszenie stanu etatowego w PP stało w sprzeczności z procesem wzmocnienia etatowego odtwarzanych i tworzonych posterunków Policji. Ponadto, zarządzenie KWP w zakresie przekazania etatu starszego dzielnicowego mogło być demotywujące dla pozostałych funkcjonariuszy Posterunku w randze dzielnicowych. Konsekwencją tego zarządzenia było bowiem to, że żaden z funkcjonariuszy Posterunku nie mógł awansować na wyższe stanowisko – starszego dzielnicowego – w ramach Posterunku. W trakcie kontroli nie przedłożono analiz pochodzących z KWP z których wynikałoby, że redukcja etatu w Posterunku wynikała ze zmniejszenia się liczby przestępstw, wykroczeń, wzrostu średniego czasu reakcji na zdarzenie lub innych przesłanek. Komendant wyjaśnił, że *nie było innej możliwości przekazania powyższego etatu z innej lokalizacji niż z Posterunku w Obrzycku, gdyż tylko tutaj znajdował się wakat.*

Konsekwencją podjętych zmian było to, że od 1 czerwca 2020 r. liczba funkcjonariuszy realizujących zadania dzielnicowych w ramach PP zmniejszyła się z czterech do trzech. Skutkiem tej redukcji było z kolei zmniejszenie się liczby dzielnicowych nadzorujących teren Miasta i Gminy Ostroróg z dwóch do jednego. Komendant wyjaśnił, że: *redukcja etatu nie miała negatywnego wpływu na realizację zadań przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w Obrzycku. Jednostka ta jest systematycznie wspierana przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach, głównie z uwagi na fakt, iż nie ma możliwości zapewnienia całodobowej służby.*” Dodał, że *zapełnienie etatu w zespole kryminalnym oraz zmniejszenie etatu ds. prewencji nie miało ze sobą związku. Brak jest bezpośredniej korelacji pomiędzy (tymi) zmianami kadrowymi.*

W zespole ds. kryminalnych wakat występował przez wrzesień 2021 r. oraz od marca 2023 r. do 30 czerwca 2023 r. Czterech funkcjonariuszy pełniących służbę na Posterunku w zespole ds. kryminalnych nie posiadało doświadczenia w zakresie spraw kryminalnych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: str. 19-23, 41-45, 325-331, 511)

1.10. KPP w każdym roku objętym kontrolą przygotowywała i składała do KWP zestawienie zidentyfikowanych potrzeb szkoleniowych wg stanu na 30 września roku poprzedniego, tj.: w:

- 2017 r.: dla 46 osób, bez funkcjonariuszy z PP, zrealizowano szkolenia dla 19 osób,
- 2018 r.: dla 31, w tym jednego z PP, zrealizowano dla 10,
- 2019 r.: dla 16, w tym jednego z PP, zrealizowano dla sześciu,
- 2020 r.: dla 10, w tym jednego z PP, zrealizowano dla dwóch,
- 2021 r.: dla 11, w tym jednego z PP, zrealizowano dla dwóch,
- 2022 r.: dla 21, w tym jednego z PP, zrealizowano dla trzech,
- 2023 r.: dla 16, bez funkcjonariuszy z PP, zrealizowano dla dziewięciu⁴⁸.

Tylko w 2018 r. KWP zakwalifikowała na szkolenie jednego funkcjonariusza z PP, który ukończył specjalistyczny kurs dla dzielnicowych. Z wyjaśnień złożonych przez pracownika odpowiedzialnego za szkolenia w KPP wynikało, że *obowiązkiem KPP było złożeniem zapotrzebowania na szkolenia – wykazu osób, tematów szkoleń, a ostateczną decyzję co do kwalifikacji konkretnej osoby na szkolenie podejmowano na poziomie KWP*. Ponadto, w ramach dodatkowych kursów zaoferowanych przez KWP, kurs z udzielania pierwszej pomocy specjalistycznej ukończył jeden

⁴⁸ Dane za I półrocze 2023 r.

z funkcjonariuszy Posterunku. Również w ramach dodatkowych kursów, dzielnicowy z PP ukończył kurs w zakresie podejmowania interwencji i reagowania na niestandardowe zachowania osób. Kursy te zostały ukończone w 2022 r. W arkuszach opinii służbowych dla 13 funkcjonariuszy Posterunku w przypadku dwóch z nich wskazano na potrzebę przeprowadzenia szkoleń dla dzielnicowych. Zalecenia takie sformułowano w opinii z 28 maja 2019 r. i 22 maja 2020 r. Szkolenia nie zostały zrealizowane⁴⁹. Stopień realizacji szkoleń przez KWP będący odpowiedzią na składane zapotrzebowania przez KPP w latach 2017-2019 poprzedzających wybuch pandemii COVID-19 wynosił odpowiednio 41%, 32% i 37,5%.

(akta kontroli: str. 247-282, 560-586, 797)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Działania poprzedzające utworzenie Posterunku były nierzetelne, ponieważ:

a) przeprowadzona analiza dotycząca utworzenia Posterunku nie zawierała wszystkich elementów wskazanych w piśmie Zastępcy Komendanta Głównego Policji z 31 maja 2016 r., tj.:

- wskaźnika wykrywalności przestępstw kryminalnych, w tym w siedmiu podstawowych kategoriach,
- możliwości osobistego kontaktu z dzielnicowym,
- aktualnie funkcjonujących rozwiązań służących zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi w gminach, gdzie posterunki Policji obecnie nie funkcjonują,
- podejmowanych działań naprawczych w przypadku stwierdzenia niekorzystnych trendów.

Obecny Komendant KPP wyjaśnił, że nie ma możliwości odniesienia się do zaistniałych braków w analizie⁵⁰.

NIK wskazuje, że brak ww. elementów analizy, oprócz tego, że naruszał wymogi ww. wytycznych, nie sprzyjał dokonaniu należytej, kompletnej oceny zasadności utworzenia PP.

b) sporządzona analiza nie zawierała szczegółowej oceny danych wskazanych w dokumencie dotyczącym utworzenia Posterunku, w szczególności brak było oceny zagrożenia przestępczością, wymaganej w świetle ww. pisma Zastępcy Komendanta Głównego Policji z 21 maja 2016 r. Zgodnie z nim, *każdy postulat dotyczący utworzenia, bądź odtworzenia PP powinien być poddany wszechstronnej analizie. Proces ten musi być poprzedzony rzetelną analizą potrzeb. W analizie tej należy brać pod uwagę dane dotyczące stanu zagrożenia przestępczością. W analizie nie odniesiono się w żaden sposób do danych związanych z przestępstwami i wykroczeniami*⁵¹. Ograniczono się w niej głównie do zaprezentowania danych statystycznych, ale zabrakło rzetelnej i wszechstronnej analizy tych danych. Jej brak – podobnie jak braki wymienione w punkcie a – mógł skutkować podjęciem nietrafnych decyzji w zakresie rozpoczęcia procesu tworzenia PP. Obecny Komendant KPP wyjaśnił m.in., że *spadek przestępstw o charakterze kryminalnym i wykroczeń był znikomy, co nie oznacza braku dokuczliwości tego typu przestępstw i wykroczeń dla mieszkańców gmin.*

⁴⁹ Na dzień 8 września 2023 r., kiedy złożono wyjaśnienia w sprawie szkoleń.

⁵⁰ W toku kontroli, pomimo podejmowanych prób, nie ustalono danych kontaktowych potrzebnych do odebrania wyjaśnień od emerytowanego, od 24 lutego 2023 r., poprzedniego komendanta KPP.

⁵¹ Te ulegały co do zasady spadkom we wszystkich kategoriach.

NIK wskazuje, że spadek liczby postępowań wyjaśniających o wykroczenia w 2016 r. w stosunku do 2014 r. o 44,7% i jednocześnie zmniejszenie się liczby przestępstw kryminalnych na przestrzeni tych samych lat o 18,1% trudno uznać za znikomy.

c) decyzji o utworzeniu Posterunku nie skonsultowano z przedstawicielami samorządu terytorialnego, co było niezgodne z § 3 wytycznych Komendanta Głównego nr 5 z 20 sierpnia 2004 r. w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania posterunku Policji⁵² W świetle tej regulacji, decyzja o utworzeniu posterunku Policji powinna być poprzedzona m.in. konsultacjami z przedstawicielami samorządu terytorialnego. Złożone przez Komendanta KPP sprawozdanie z przebiegu debaty społecznej, która miała miejsce 25 października 2017 r. nie spełnia ww. wymogów Zgoda na przeprowadzenie zmian organizacyjnych – utworzenie Posterunku – wynikała już z pisma KWP z 8 sierpnia 2017 r.⁵³, a następnie została potwierdzona w piśmie KWP z 10 października 2017 r. Oznacza to, że debata społeczna na tematy związane między innymi z utworzeniem PP miała miejsce już po podjęciu decyzji o utworzeniu Posterunku – a nie przed nią. Przedstawiciele samorządu byli zatem de facto pozbawieni możliwości złożenia uwag i propozycji, w czasie w którym mogły one pomóc we właściwej ocenie zasadności utworzenia PP.

NIK wskazuje, że rozpoczęcie procesu utworzenia Posterunku nie wynikało z potrzeb władz samorządowych, ani miejscowej społeczności. Zasadność utworzenia takiej jednostki organizacyjnej Policji nie wynikała również jednoznacznie z danych statystycznych będących w posiadaniu samej Policji. Sama analiza pomijała niektóre dane istotne w procesie tworzenia Posterunku⁵⁴.

(akta kontroli: str. 19-23, 502-508)

2. Przez ponad trzy lata nie uaktualniono dokumentu „Szczegółowy zakres działania Posterunku Policji w Obrzycku Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach” zatwierdzonego 20 maja 2019 r. przez Kierownika PP oraz Komendanta KPP. W dokumencie tym wskazano, że w skład zespołu ds. prewencji wchodził etat starszego dzielnicowego i trzy etaty dzielnicowych, w sytuacji gdy etat starszego dzielnicowego został na podstawie zarządzenia organizacyjnego Komendanta KWP nr 3/2020 z 29 maja 2020 r. przekazany ze stanu KPP do KWP. W trakcie kontroli NIK⁵⁵ dokument został w tym zakresie zaktualizowany.

(akta kontroli: str. 87-90, 808-812, 857-861)

3. Budynek Posterunku nie spełniał niektórych standardów technicznych i użytkowych przewidzianych dla obiektów służbowych Policji, tj.:

a) nie przystosowano go dla potrzeb osób z niepełnosprawnością – wejście nie posiadało podjazdu, schody prowadzące na I piętro nie były zaopatrzone w windę, ani w inne rozwiązanie służące osobom o ograniczonej sprawności – podobnie jak łazienka. Było to niezgodne z art. 6 pkt 1 lit. a ustawy z 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁵⁶ oraz pkt 3.5 i pkt 4.1.4 w zw. z ww. pkt. 3.5 załącznika do wytycznych Komendanta Głównego Nr 3 z 30 lipca 2013 r. – Standardy techniczne, funkcjonalne i użytkowe obowiązujące w obiektach służbowych Policji⁵⁷. W myśl tych regulacji, odpowiednio: minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

⁵² Dz. Urz. KGP nr 16 poz. 105, ze zm., dalej: wytyczne nr 5.

⁵³ Znak: Ks – OP-012/65/17.

⁵⁴ Pomimo tego uzyskała pozytywną opinię KWP, o czym szerzej w wystąpieniu pokontrolnym LPO.410.20.1.2023.

⁵⁵ Tj.: 21 września 2023 r.

⁵⁶ Dz. U. 2022 r., poz. 2240 ze zm.

⁵⁷ Dalej: wytyczne Nr 3.

obejmują w zakresie dostępności architektonicznej, m.in. zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków; obiekt PP powinien być przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych; w obiektach o powierzchni i przepływie interesantów takich jak w PP (tj. relatywnie mniejszych), jakkolwiek dopuszcza się zastosowanie jednego węzła sanitarnego dla interesantów, tj. bez podziału ze względu na płeć, pomieszczenie to powinno spełniać wymogi dla osób niepełnosprawnych;

b) pomieszczenia socjalnego nie wyposażono w zlew z bieżącą wodą, co było niezgodne z pkt 4.2.7 załącznika do wytycznych Nr 3,

c) pomieszczenia technicznego (serwerowni) nie wyposażono w klimatyzację lub wentylację, które zapewniałyby stałą temperaturę w tym pomieszczeniu, co było niezgodne z pkt 4.2.11 załącznika do wytycznych Nr 3,

d) brak było szatni z zapleczem sanitarnym (damskie, męskie), co było niezgodne z pkt 3.5 ww. załącznika do Wytycznych Nr 3.

Zastępca Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów KWP wyjaśnił m.in., że, *dostosowanie obiektu do potrzeb obywateli ze szczególnymi potrzebami nastąpi w kolejnych latach, w miarę posiadanych środków finansowych. Wykonanie pomieszczeń socjalnych wymaga dodatkowo ingerencji w sieć wodną i kanalizacyjną w ścianach budynku. Środki finansowe przeznaczone do dyspozycji nie pozwalały na wykonanie takich prac. Urządzenia zamontowane w Obrzycku w serwerowni pracują w standardzie temperaturowym do 45 st. C. Granica ta nie jest przekraczana w tym pomieszczeniu i nie ma konieczności jej zmniejszania.*

NIK wskazuje, że ww. wytyczne nie wskazują na dopuszczalną, maksymalną temperaturę, a zalecają, by temperatura była stała. Brak klimatyzatora lub wentylacji nie sprzyja utrzymaniu stałej temperatury.

W zakresie utworzenia szatni z zapleczem sanitarnym, ww. Zastępca Naczelnika podał, że *nie było możliwości wykonania takich remontów z uwagi na brak środków finansowych. Wiązałoby się to z ingerencją w bryłę budynku, a koszty takiego zadania wynosiłyby kilka mln zł.*

NIK wskazuje, że z oględzin budynku Posterunku, jak również z treści planu obiektu (rzut parteru i piętra) wynikało, że na parterze znajdowało się pomieszczenie nr 9 o pow. 2,02 m kw. oznaczone jako WC, natomiast na I piętrze istniało pomieszczenie nr 20 również oznaczone jako WC. Pomieszczenia te posiadały dostęp do wody i kanalizacji. Trudno więc zgodzić się z twierdzeniem, że przy takich uwarunkowaniach utworzenie szatni z zapleczem sanitarnym, kosztowałoby kilka milionów złotych.

(akta kontroli: str. 441-485, 509-533, 587-601)

4. Przez ponad 33 lata de facto nie wykorzystywano części pomieszczeń zlokalizowanych na parterze budynku Posterunku, tj. pokoiów służbowych nr 1, 2 i 3⁵⁸ oraz pomieszczenia technicznego (przyłącza), o łącznej powierzchni 33,01 m². W pomieszczeniach tych znajdowały się nieużywane meble, sprzęt⁵⁹ i inne przedmioty⁶⁰. Stan pomieszczeń, w tym stopień zużycia i spękania farb na ścianach oraz zabrudzeń na suficie wskazywały na wieloletnie nieużytkowanie. Potwierdzały to też informacje wynikające z wyjaśnień byłego, wieloletniego pracownika gospodarczego KPP, który rozpoczął pracę w budynku Policji w Obrzycku od chwili

⁵⁸ Numeracja pomieszczeń wynika z planu – str. 533 akt kontroli.

⁵⁹ Odbiornik telewizyjny.

⁶⁰ Tablice emaliowane, które były montowane na elewacji budynku z różnymi nazwami jednostek Policji, Milicji znajdującymi się w Obrzycku.

jego powstania. Podał m.in., że *pomieszczenie po ciemni fotograficznej jest niewykorzystywane od ok. 5 lat. W pomieszczeniu w którym jest wodomierz, to nie przypominam sobie, żeby było one wykorzystywane. W pokoju bliżej wejścia z tego co pamiętam była kabina prysznicowa. Z tego co pamiętam to tak jak opuściło parter ORMO, tak to pozostało. Być może odświeżenie ścian zrobiono w pokoju ćwiczeń. Zastępca Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów KWP w Poznaniu wyjaśnił m.in., że zamierzano przeprowadzić remont tych pomieszczeń, w celu stworzenia strefy sanitarno-socjalnej i magazynowej. Realizacja tej koncepcji miała być wykonana łącznie z zadaniem termomodernizacji budynku⁶¹. Niemniej jednak, z uwagi na ograniczone środki, które KWP otrzymała na to zadanie, remont parteru nie mógł zostać objęty pracami remontowymi w ramach tej samej inwestycji. Koncepcja na te pomieszczenia została zatem odłożona w czasie. Mocno okrojone środki budżetowe, które są przyznawane na wykonanie remontów i inwestycji w jednostkach KWP, nie pozwalają na ujęcie remontu parteru PP w Obrzycku⁶².*

Ponadto, Komendant KPP wyjaśnił, że: *w rozmowie w wydziale inwestycji KWP ustalono, że pomieszczenia te będą przystosowane jako pomieszczenia socjalne (szatnia, węzeł sanitarny – prysznic) oraz pomieszczenia magazynowe i archiwum. Będzie to realizowane w miarę posiadanych środków finansowych.*

NIK wskazuje, że do kontroli nie przedłożono żadnej dokumentacji, która potwierdzałaby dysponowanie planami, projektami, lub innymi opracowaniami, które przewidywałyby wykorzystanie ww. pomieszczeń na parterze budynku Posterunku. Chociażby w kontekście ponoszenia przez Policję kosztów z tytułu opłat za ogrzewanie budynku oraz podatku od nieruchomości, brak skutecznych inicjatyw na przestrzeni ponad trzech dekad w celu racjonalnego wykorzystania ww. pomieszczeń, nie sposób postrzegać jako postępowanie gospodarne.

(akta kontroli: str. 441-485, 509-533, 587-601, 856)

5. Stanowiska w zespole ds. kryminalnych Posterunku obsadzono funkcjonariuszami nieposiadającymi doświadczenia w służbie kryminalnej, co było niezgodne z § 6 wytycznych Nr 5. Zgodnie z tą regulacją, w skład obsady posterunku Policji powinni wchodzić doświadczeni policjanci m.in. służby kryminalnej.

W przypadku dwóch funkcjonariuszy pełniących służbę na Posterunku w zespole ds. kryminalnych od 3 czerwca 2020 r. i 1 kwietnia 2021 r. realizowali oni wcześniej wyłącznie zadania związane z prewencją. Odpowiednio: od 28 grudnia 2017 r. jako kursant w ogniwie patrolowo-interwencyjnym wydziału prewencji KPP, a od 15 sierpnia 2018 r. jako policjant w ww. ogniwie, oraz od 31 grudnia 2018 r. jako kursant w zespole patrolowo-interwencyjnym komisariatu Policji, a od 8 sierpnia 2019 r. jako Policjant w ww. zespole. Obecny Komendant KPP wyjaśnił, że *nie mogę odnieść się co do decyzji mojego poprzednika o obsadzaniu stanowisk kryminalnych funkcjonariuszami, którzy wcześniej pełnili służbę na stanowiskach prewencyjnych.*

(akta kontroli: str. 294-301, 557)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia działania poprzedzające utworzenie Posterunku Policji tj. nierzetelne sporządzenie analizy zasadności jego utworzenia oraz brak uprzednich konsultacji z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego w tym przedmiocie. Faktyczna organizacja Posterunku sprowadziła się de facto do zmiany

⁶¹ W 2016 r.

⁶² Na pytania NIK: „Czy w okresie ponad 30 lat istniał plan remontu, adaptacji, wynajmu pomieszczeń na parterze? Co zakładał ten plan?”

nazwy jednostki organizacyjnej Policji, która nieprzerwanie od okresu międzywojennego istniała w Obrzycku, ale pod różnymi nazwami. Uzyskano wsparcie finansowe od gmin, co przyczyniło się do zwiększenia potencjału PP, jednak obsada kadrowa dzielnicowych po utworzeniu Posterunku uległa zmniejszeniu, co nie sprzyjało jego optymalnemu funkcjonowaniu. W budynku Posterunku dokonano istotnych remontów poprawiających warunki pracy funkcjonariuszy, jednak nie wszystkie modernizacje zrealizowane przez KWP odpowiadały standardom określonym w wytycznych KGP. Ponadto, część pomieszczeń na parterze budynku, który stanowił własność Policji, było wykorzystywanych jedynie w ograniczonym zakresie przez ponad 33 lata, tj. niegospodarnie. Funkcjonujący w PP zespół ds. kryminalnych przez 963 dni nie miał uzupełnionego wakatu, co nie sprzyjało prawidłowej realizacji zadań PP w tym zakresie. Ponadto, służba funkcjonariuszy w ww. zespole nie była poprzedzona doświadczeniem w służbie kryminalnej, a ich uprzedni staż w Policji nie przekraczał trzech lat. KPP zgłaszała zapotrzebowania na szkolenia m.in. funkcjonariuszy PP, jednak z przyczyn od niej niezależnych, były one realizowane w ograniczonym zakresie. Mieszkańcy gmin objętych właściwością miejscową PP mieli dostęp do niezbędnych informacji o Posterunku. Funkcjonariusze realizowali swoje zadania współpracując ze społecznością lokalną, informowali o stwierdzonych zagrożeniach i sposobach ich minimalizacji, aktywnie współpracowali z organami samorządu terytorialnego.

OBSZAR

2. Realizacja zadań służby prewencyjnej i kryminalnej w posterunku Policji.

Opis stanu faktycznego

2.1. Kierownik Posterunku oraz funkcjonariusze pełniący wcześniej tę funkcję od dnia jego utworzenia – 10 listopada 2017 r.⁶³ organizowali i wspierali dzielnicowych w zakresie zadań prewencji. Zabiegali, by regularnie i możliwie często odbywały się spotkania z miejscową społecznością. Były one organizowane m.in. z seniorami, których informowano w szczególności o występujących zagrożeniach przestępczymi, które najczęściej dotyczyły tę grupę społeczeństwa. Odbywały się również spotkania z młodzieżą oraz dziećmi: informowano ich o występujących zagrożeniach oraz o sposobach zapobieganiu tym zjawiskom, np. w zakresie narkotyków i dopalaczy. W służbie dzielnicowych funkcjonowały, tzw. spotkania profilaktyczne. Były to spotkania z organami gmin, kierownictwem szkół, sołtysami, itp. W czasie tych spotkań były omawiane występujące problemy, a policjanci wskazywali rozwiązania, jak im przeciwdziałać. Dzielnicowi przygotowywali plany priorytetowe, a kierownik PP zatwierdzał je, co jednocześnie dawało mu możliwość wpływania na ich treść. W planach wskazywane były działania, które należało podejmować, by osiągnąć dany cel, np. ograniczenie spożywania alkoholu w określonych miejscach publicznych albo nielegalnego wywozu śmieci na danym obszarze. Przy realizacji planów priorytetowych funkcjonariusze współpracowali z innymi organami, np. z ochotniczą strażą pożarną lub strażą leśną. Dzielnicowi do planów priorytetowych załączali dokumenty, np. notatki z podejmowanych czynności w terenie i spotkań. Wgląd do tej dokumentacji miał Kierownik PP, który w ten sposób nadzorował intensywność podejmowanych działań i ich rezultaty.

⁶³ Odebrano ustne wyjaśnienia od funkcjonariuszy, którzy pełnili funkcję kierownika Posterunku w Obrzycku w okresach: od 10 listopada 2017 r. do 31 marca 2021 r.; od 1 kwietnia 2021 r. do 14 maja 2023 r.

Kierownik PP nadzorował prace każdego z funkcjonariuszy, tak by wykonywali czynności w niezbędnym zakresie w przypadku zaistnienia przestępstwa lub wykroczenia⁶⁴. Uczestniczył w planowaniu i realizacji wspólnych patroli z funkcjonariuszami Państwowej Straży Leśnej. Takie współdziałanie służb wynikało ze specyfiki regionu, tj. sąsiedztwo Puszczy Noteckiej. Kierownik PP nadzorował i koordynował pracę funkcjonariuszy, tak by systematycznie brali udział we wszystkich projektach i akcjach organizowanych przez KWP, np.: *Bezpieczne Wakacje, Kręci Nas Bezpieczeństwo nad Wodą, Bezpieczna Droga Do Szkoły, Akcja Znicz, Bezpieczne Ferie*, itp. Koordynował też zabezpieczenia imprez, w tym imprez masowych: meczy piłkarskich, innych imprez sportowych, festynów, zabaw tanecznych organizowanych przez społeczność lokalną lub samorządy. Kierownik prowadził odprawy z funkcjonariuszami, a w ich trakcie wydawał szczegółowe wytyczne oraz wskazywał na istotne aspekty działań, na które funkcjonariusze powinni zwrócić uwagę w czasie służby. Sprawdzał też stan gotowości funkcjonariuszy do służby w zakresie wyposażenia, przy czym szczegółowe polecenia i zadania były dokumentowane w i SWD. Kierownik PP zatwierdzał dane statystyczne z realizacji zadań w SESPoL, które były wprowadzane przez poszczególnych funkcjonariuszy. Miał możliwość zweryfikowania danych wprowadzonych do ww. aplikacji z treścią notatnika służbowego i w ten sposób sprawował również nadzór nad prawidłowością prowadzenia czynności przez dzielnicowych.

Kierownik PP w sposób bezpośredni nadzorował funkcjonariuszy Posterunku, dekretując na każdego z nich wpływającą korespondencję. W sposób wyrywkowy sprawdzał, czy faktycznie dany dzielnicowy był w terenie oraz jakie czynności wykonywał. Czynności te były dokumentowane w książce nadzoru nad służbą dzielnicowych, którą prowadził kierownik PP.

(akta kontroli: str. 335-338, 486-491, 534-538, 546-547)

2.2. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. dzielnicowi Posterunku przeprowadzili łącznie 202 spotkania z mieszkańcami, w tym 21 spotkań z organami samorządu terytorialnego oraz 80 z młodzieżą i pedagogami. Funkcjonariusze prowadzili zestawienia tabelaryczne, w których znajdowały się wpisy dotyczące spotkań, rozmów przeprowadzonych z podmiotami z terenu działania Posterunku. Z przeprowadzonych tzw. spotkań profilaktycznych tworzone były notatki służbowe. Dzielnicowi w notatkach tych wskazywali m.in.: datę, czas trwania, miejsce, rodzaj⁶⁵ i temat spotkania; obecność innych służb, np. straży leśnej; liczbę osób biorących udział w spotkaniu; imię i nazwisko dzielnicowego, który je prowadził; adnotację o przekazaniu notatki Komendantowi KPP i o pozostawieniu kopii w teczce danego rejonu dzielnicowych.

Przykładowe tematy ww. spotkań to: bezpieczeństwo nad wodą; zachowania wobec imigrantów; przemoc w rodzinie; zasady bezpiecznej jazdy na rowerze; zachowanie bezpieczeństwa w miejscach publicznych; zasady współpracy ze strażą leśną; bezpieczne ferie; zatrudnianie obcokrajowców.

(akta kontroli: str. 335-338, 602-787)

2.3. Liczba funkcjonariuszy Posterunku i suma zaplanowanych godzin związana z pełnieniem zadań z zakresu służby patrolowej i obchodowej w poniższych miesiącach wynosiła odpowiednio:

–marzec 2022 r.: trzech dzielnicowych, łącznie 504 godziny,

⁶⁴ Przyjęcie zawiadomienia, ustalenie i przesłuchanie świadków, ustalenie i zatrzymanie sprawcy, odzyskanie utraconego mienia.

⁶⁵ Profilaktyka uprzedzająca, objawowa, kreatywna.

- czerwiec 2022 r.: trzech, 352,
- wrzesień 2022 r.: trzech, 520,
- grudzień 2022 r.: trzech, 472,
- marzec 2023 r.: trzech, 504,
- czerwiec 2023 r.: dwóch, 216.

Liczba funkcjonariuszy pełniących służbę rzeczywistą w wyżej wskazanych miesiącach była taka sama jak w planie służby. Również taka sama była liczba godzin faktycznie zrealizowanej służby w powyższych miesiącach. W czerwcu 2023 r. mniejsza obsada kadrowa wynikała z powstałego w tym miesiącu wakatu w zespole dzielnicowych.

Funkcjonariusze Posterunku w okresie objętym kontrolą, poza Kierownikiem PP⁶⁶ (na koniec każdego roku) wypracowali następującą liczbę godzin służby przekraczających normę, o której mowa w art. 33 ust. 2 ustawy o Policji:

- 2017 r. – brak danych,
- 2018 r. – pięciu funkcjonariuszy: 30 nadgodzin,
- 2019 r. – pięciu funkcjonariuszy: 41 nadgodzin,
- 2020 r. – sześciu funkcjonariuszy: 299 nadgodzin⁶⁷,
- 2021 r. – pięciu funkcjonariuszy: 625 nadgodzin,
- 2022 r. – pięciu funkcjonariuszy: 718 nadgodzin,
- 2023 r. – czterech funkcjonariuszy: 197 nadgodzin⁶⁸.

Komendant KPP wyjaśnił, że wzrost liczby nadgodzin od 2020 r. wynikał z tego, że: *przed zmianą przepisów ustawy o Policji nadgodziny były rozliczane jako dzień wolny, po zmianie są płatne.*

(akta kontroli: str. 351-362, 808-812)

2.4. Funkcjonariusze pełniący służbę w PP posiadali uprawnienia do systemów informatycznych⁶⁹ Policji wspomagających jej pracę. Kierownik PP posiadał uprawnienia do:

- SWD w zakresie wprowadzania danych z grafików służby, planowania służby,
- SESPol – w zakresie ściśle określonego pakietu uprawnień,
- Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP), w którym były rejestrowane wykroczenia przeciwko mieniu oraz dokonywano sprawdzenia osób,
- Elektronicznego Rejestru Czynności Dochodzeniowo-Śledczych (ERCDS), gdzie były rejestrowane postanowienia dotyczące dozorów oraz stawiennictwa osób w jednostce.

Funkcjonariusze pełniący funkcje dzielnicowych oraz funkcjonariusz z zespołu kryminalnego PP również posiadali uprawnienia do ww. systemów informatycznych w zakresie niezbędnym do realizacji przez nich zadań służbowych. Szczegółowym badaniem objęto wpisy do SESPOL wykonywane przez dzielnicowych, na podstawie utworzonych raportów z tej aplikacji: *III/9 Karta efektywności służby Policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym* za miesiące maj i czerwiec 2023 r. dla pięciu dzielnicowych Posterunku. Z wygenerowanego raportu z SWD wynikało, że w każdym przypadku miało miejsce zdarzenie wskazane przez funkcjonariuszy w SESPOL. Wszystkie dane były zgodne. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika Posterunku, dane do SESPOL funkcjonariusze wpisywali po zakończeniu dnia służby. W SWD dyżurny dokonywał opisu przyjętego zdarzenia i na tej

⁶⁶ Kierownik Posterunku, jeżeli posiadał dodatek funkcyjny, to zgodnie z art. 33 ust. 4 ustawy o Policji nie mógł korzystać z godzin ponadnormatywnych.

⁶⁷ Jeden z funkcjonariuszy pełnił służbę w PP przez pół roku.

⁶⁸ W przypadku jednego z funkcjonariuszy nadgodziny za okres od stycznia do maja 2023 r.

⁶⁹ Stan na 30 czerwca 2023 r.

podstawie wysyłał patrol Policji (wiadomo było, którzy funkcjonariusze obsługiwali dane zdarzenie).

NIK wskazuje, że późniejsze, ponowne wpisywanie danych w aplikacji SESPól co do obsługowanego zdarzenia, które było już zarejestrowane w aplikacji SWD, było de facto powielaniem czynności. Doprowadzenie do możliwie automatycznej wymiany danych pomiędzy ww. systemami informatycznymi, sprzyjałoby zmniejszeniu obciążenia funkcjonariuszy.

W rejestrze wykroczeń – ERSOW (elektroniczny rejestr spraw o wykroczenia) wpisywane były zgłoszenia w sprawach o wykroczenia. Rejestr w formie elektronicznej, w kolejnych kolumnach zawierał nazwiska funkcjonariuszy, którzy prowadzili sprawę, rodzaj wykroczenia, kwalifikację prawną, itp. Losowa weryfikacja danych dotyczących trzech spraw o wykroczenia wskazała, że dane te były wprowadzane bez nieuzasadnionej zwłoki⁷⁰.

W KPP prowadzono ewidencję nadawanych, odbieranych i modyfikowanych uprawnień do systemów informatycznych Policji.

(akta kontroli: str. 393-430, 587-589, 853)

2.5. KPP posiadała dane za okres objęty kontrolą dotyczące parametrów zaprezentowanych wcześniej w analizie w związku z utworzeniem Posterunku. Średni czas reakcji na zdarzenie w latach 2014-2016 na terenie gmin obsługiwanych przez Rewir Dzielnicowych w Obrzycku wyniósł 10 min. 12 sek.⁷¹ Po utworzeniu Posterunku średni czas liczony od 2018 r. do 2022 r.⁷² wyniósł 10 min 58 sek., co oznaczało, że uległ relatywnie nieznacznemu wydłużeniu. Jednak w tym samym czasie istotnie wzrosła liczba interwencji, z 237 (średnia z trzech lat poprzedzających utworzenie Posterunku) do 638 (średnia z pełnych lat 2018-2022), tj. o 69%. Natomiast średni czas reakcji na zdarzenie dla całej KPP z pełnych lat 2018-2022 wyniósł 9 min. 44 sek. i był niższy od tego parametru uzyskanego przez Posterunek. Średnia liczba przestępstw obsługiwanych przez Rewir Dzielnicowych w Obrzycku za lata 2014-2015 wynosiła 88 rocznie. Po utworzeniu Posterunku średnia za lata 2018-2022 wyniosła 37, co oznacza spadek o 58%. Liczba wykroczeń w analogicznych okresach funkcjonowania dla Rewiru Dzielnicowych wyniosła 33 rocznie, a dla Posterunku 240. KPP z przyczyn technicznych nie miała możliwości wygenerowania danych w zakresie wskaźnika wykrywalności przestępstw za 2016 r. dla Rewiru Dzielnicowych w Obrzycku. Natomiast wskaźnik ten za 2022 r. dla Posterunku wynosił 81,18%.

Komendant KPP wyjaśnił, że: *trudno odnieść się do przyczyn wzrostu średniego czasu realizacji na zdarzenie, wzrostu liczby zdarzeń oraz spadku liczby przestępstw obsługiwanych przez Posterunek. Co do przyczyn wzrostu liczby wykroczeń po powstaniu Posterunku, to biorąc pod uwagę nazwę tabeli z analizy przed powstaniem Posterunku mogło być tak, że tabela zawierała tylko dane dotyczące postępowań wyjaśniających, bez postępowań mandatowych.*

(akta kontroli str. 19-23, 551-553, 808-812)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁷⁰ Od dwóch do czterech dni.

⁷¹ 2014 r.: 8 min. 30 sek.; 2015 r.: 8 min 16 sek.; 2016 r.: 13 min 51 sek.

⁷² Pominięto dane z: 2017 r., ponieważ Posterunek utworzono 10 listopada 2017 r. oraz I półrocze 2023 r., średni czas reakcji w 2018 r.: 10 min 59 sek.; 2019 r.: 12 min. 6 sek.; 2020 r.: 10 min. 20 sek.; 2021 r.: 11 min. 10 sek.; 2022 r.: 10 min. 19 sek.

OCENA CZĄSTKOWA

Dzielnicowi prowadzili aktywne działania w zakresie realizacji zadań prewencyjnych wśród mieszkańców oraz podmiotów znajdujących się we właściwości miejscowej Posterunku. Kierownik Posterunku skutecznie zabiegał o współpracę z innymi służbami realizującymi swoje zadania na terenie Posterunku. Średni czas reakcji na zdarzenie po utworzeniu Posterunku uległ wydłużeniu, jednak mniej niż proporcjonalnie do – znaczącego – wzrostu liczby obsługiwanych przez PP zdarzeń. Rzetelnie planowano grafiki służb dzielnicowych oraz ewidencjonowano obsługiwane zdarzenia w systemach informatycznych Policji.

OBSZAR

3. Nadzór KPP nad funkcjonowaniem posterunków policji.

Opis stanu faktycznego

3.1. Komendant KPP realizował swoje obowiązki opierając się na *planach działalności* przekazanych przez Komendanta KWP. Określono w nich między innymi priorytety, zadania oraz sposoby ich realizacji, dostosowując je do realiów Komendy. Podstawowym celem było zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom znajdującym się w obrębie funkcjonowania KPP, w tym również Posterunku. Plany były realizowane w cyklach rocznych. Dokument ten miał charakter ramowy, a Komendant KPP realizował zadania zawarte w nim wg posiadanych zasobów. KWP na bieżąco, w cyklach miesięcznych monitorowała wykonanie celów i sprawdzała jakie wskaźniki osiąga KPP. Również komendant KPP na bieżąco monitorował sposób realizacji zadań przez funkcjonariuszy podległych sobie jednostek organizacyjnych, w tym przez Posterunek. W cyklach półrocznych odbywały się konferencje komendantów powiatowych, gdzie były omawiane bieżące wyniki pracy. Wówczas też były omawiane wyniki Garnizonu Wielkopolskiego Policji na tle kraju. Wszystkie kwestie dotyczące dzielnicowych i szeroko pojętej prewencji oraz służby kryminalnej były również realizowane przez funkcjonariuszy PP i egzekwowane od nich, w pierwszej kolejności przez Kierownika Posterunku. Komendant KPP wyrażał uznanie dla osiągniętych wyników w wysokości przyznanych nagród pieniężnych, co było również czynnikiem motywującym. Komendant KPP wyjaśnił m.in., że: *co miesiąc mamy odprawę z kadrą kierowniczą i analizujemy stopień realizacji zadań, wynikił problemy w trakcie realizacji zadań. Każdy kierownik komórki organizacyjnej KPP przygotowuje analizę z działalności swojego zespołu. Wówczas są też analizowane wyniki PP, np. w zakresie prewencji i spraw kryminalnych.*

(akta kontroli str. 808-852)

3.2. Funkcjonariusze Posterunku w latach 2017-2023 (I półrocze) przyjęli odpowiednio: 681, 710, 681, 626, 595, 579, 325 zgłoszeń o zdarzeniach i sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia, a także bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu. Komendant KPP wyjaśnił, że: *w tych danych zawierają się zdarzenia prewencyjne i kryminalne. Żeby dokonać podziału na te dwie kategorie – prewencja i zdarzenia kryminalne konieczne byłoby ręczne sprawdzanie każdego zdarzenia, tzn. w rejestrach papierowych i elektronicznych.*

(akta kontroli: str. 808-812)

3.3. KPP nie opracowywała danych statystycznych z zakresu postępowań w sprawach kryminalnych i prewencji do biuletynu miesięcznego. Dane te były opracowywane i publikowane przez KWP na stronach intranetowych Policji. Informacje zawarte w biuletynie opierały się na danych, które zostały wcześniej wprowadzone przez poszczególnych funkcjonariuszy jednostek Policji z wydziałów, komisariatów, rewirów dzielnicowych, posterunków. Służby Policji posiadały system analityczny, który pozwalał wygenerować dane na potrzeby danej komórki, jednostki

– np. dla Posterunku. System pozwalał uzyskać określone dane dotyczące kategorii przestępstw, wykroczeń, zdarzeń drogowych, itp. Na podstawie tych danych kierownicy poszczególnych jednostek opracowywali dyslokacje służb oraz wskazywali miejsca, obszary zagrożeń, a także czas ich występowania. Podejmowane były również konkretne działania, np. jeżeli na danym odcinku drogi, skrzyżowaniu występowały często wypadki drogowe, to funkcjonariusze – po sprawdzeniu takiego miejsca – mogli wystąpić do zarządcy drogi z wnioskiem o podjęcie działań naprawczych w zakresie infrastruktury drogowej.

(akta kontroli: str. 808-852)

Komendant KPP wyjaśnił, że: *Kierownik PP zwracał się do mnie o obsadzenie etatu dzielnicowego, ponieważ powstał wakat. Podjąłem działania i wakat został obsadzony od 1 lipca 2023 r. W przypadku imprez masowych, zagrożenia, (...) Kierownik PP zwracał się o wsparcie do mnie i wówczas takie wsparcie było udzielane. Analogicznie, jeżeli wsparcia w sytuacjach szczególnych potrzebuje KPP, wówczas też zwracam się do KWP, czy do innych komend powiatowych Policji. Jest tak, że to ja oceniam potrzeby i kieruję adekwatnie siły i wsparcie, np. do Posterunku. Jest również tak, że w przypadku awarii sprzętu znajdującego się w dyspozycji PP, np. samochodu służbowego, to ja podejmuję decyzję o udzieleniu wsparcia. Wg mnie PP posiada adekwatny sprzęt do realizacji nałożonych zadań. KPP jest systematycznie doposażana w sprzęt przez KWP.*

(akta kontroli: str. 808-812)

3.4. W KPP były prowadzone rejestry skarg, w których ewidencjonowano wpływającą korespondencję tego typu. W okresie objętym kontrolą do KPP wpłynęło pięć skarg dotyczących funkcjonariuszy z PP. Wszystkie zostały uznane za nieuzasadnione. Do jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których funkcjonował PP nie wpłynęły skargi mieszkańców dotyczące sposobu organizacji lub dostępności funkcjonariuszy pełniących służbę w PP. W okresie objętym kontrolą nie prowadzono postępowań dyscyplinarnych w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w PP.

(akta kontroli str. 235)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Sprawowano rzetelny nadzór nad Posterunkiem. Dla realizowania nadzoru na bieżąco korzystano z danych znajdujących się w biuletynach opracowywanych na poziomie KWP. Podejmowano działania zmierzające do uzupełnienia braków etatowych. Skargi, które wpłynęły w okresie objętym kontrolą zostały zarejestrowane w rzetelnie prowadzonym rejestrze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

- 1) wykorzystywania wszystkich pomieszczeń na parterze budynku Posterunku;
- 2) możliwie niezwłocznego przystosowania Posterunku do wymaganych standardów technicznych i użytkowych, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami;
- 3) kierowania do obsady PP wyłącznie doświadczonych policjantów.

Uwagi NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 6 października 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:

p.o. Dyrektor

Andrzej Milewski
starszy inspektor k.p.

z up. p.o. Wicedyrektor
Delegatury NIK w Poznaniu
dr Zuzanna Kaźmierczak

.....
podpis

.....
podpis